

10
8-33

BASKETBOL NAZARIYASI VA USLUBIYATI

Toshkent – 2017

B.33
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

O'ZBEKISTON DAVLAT JISMONIY TARBIYA INSTITUTI
SPORT O'YINLARI KAFEDRASI

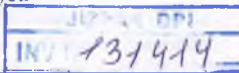
A.A.Pulatov, F.V.Ganiyeva, B.M.Miradilov,
D.T.Xusanova, F.A.Pulatov

BASKETBOL NAZARIYASI VA USLUBIYATI

(darslik)

«Sano-standart» nashriyoti
Toshkent -- 2017

UO'K: 796.323.2(075.8)

KBK: 75.566

B 33

Basketbol nazariyasi va uslubiyati /darslik: A.A.Pulatov, F.V.Ganiyeva, B.M.Miradilov, D.T.Xusanova, F.A.Pulatov . -T.: «Sano-standart» nashriyoti, 2017-yil. – 348 bet.

Mazkur darslik amaldagi DTS, o'quv rejasi, o'quv dasturi va zamon talablariga muvofiq ishlab chiqilgan bo'lib, O'zDJTI talabalari, magistrantlari, olimpiya zahiralari KHKlari o'quvchilari, basketbol bo'yicha sport maktablari, klublari va tashkilotlarida faoliyat ko'rsatayotgan mutaxassislarga mo'ljallangan.

Taqrizchilar:

Nabiyev T.E.

pedagogika fanlari nomzodi, dosent

Usmonxodjayev T.S

pedagogika fanlari doktori, professor

Lukman A.

professor (PhD)

UO'K: 796.323.2(075.8)

KBK: 75.566

ISBN: 978-9943-5002-7-3

© «Sano-standart» nashriyoti, 2017

© A.A.Pulatov, F.V.Ganiyeva, B.M.Miradilov,

D.T.Xusanova, F.A.Pulatov 2017

KIRISH

Bugungi kunda jismoniy tarbiya va sport millat genofondini shakllantirish va sog'lom, barkamol avlodni tarbiyalash vositasi ekanligi isbot talab qilmaydi. Lekin ko'plab mutaxassis-olimlarning fundamental tadqiqotlariga asosan ta'kidlash joizki, har qanday jismoniy tarbiya va sport vositalari (mashqlari) ham jismoniy va psixofunksional imkoniyatlarga ijobiy ta'sir etavermaydi. Boshqacha qilib aytganda shug'ullanuvchilarning yoshi, jinsi va psixojismoniy imkoniyatlariga muvofiq me'yorlangan hamda tabaqalashtirilgan katta hajmli va o'ta shiddatli jismoniy yuklamalar organizmda zo'riqish holatlarini yuzaga keltiradi, natijada sog'liqqa putur yetkazishi ehtimoldan holi emas.

Ana shuning uchun ham O'zbekiston Respublikasi birinchi Prezidenti I.A.Karimov tomonidan qabul qilingan barcha farmon va qarorlarda sport mashg'ulotlarini ilmiy asosda tashkil qilish zarurligiga ustuvor ahamiyat qaratilgan. Bu borada so'nggi yillar davomida salmoqli ishlar va o'ta muhim islohotlar amalga oshirildi. Jumladan, 1999-yil 27-mayda "O'zbekistonda jismoniy tarbiya va sportni yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" qaror qabul qilindi va uni amalga joriy etish bo'yicha davlat dasturi tasdiqlandi. 2002-yil 24 oktyabrda "O'zbekiston bolalar sportini rivojlantirish jamg'armasini tuzish to'g'risida"gi Prezident farmoni va uni amalga oshirish bo'yicha hukumat qarori qabul qilindi.

Respublikamiz rahbari tashabbusi bilan 2000-yildan boshlab "Ta'lim to'g'risida"gi va "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi to'g'risida"gi qonunlar mohiyatiga mos "Umid nihollari", "Barkamol avlod" va "Universiada" kabi ko'p pog'onali va ko'p bosqichli ommaviy sport musobaqalari joriy etildi. Yurtimizning barcha hududlarida, hatto uzoq-uzoq qishloqlarda ham xalqaro standartlarga mos sport inshootlari barpo etildi. Ushbu islohotlar turli yosh va tabaqaga mansub aholini o'rtasida jismoniy tarbiya va sport bilan shug'ullanuvchilar doirasini tobora kengaytirmoqda, ommaviy sport yoki jismoniy tarbiya bilan shug'ullanish o'qituvchi-yoshlari-mizning kundalik ehtiyojiga aylanib bormoqda.

Ma'lumki, jismoniy tarbiya va sport turlari mustaqil fan sifatida barcha ta'lim muassasalari o'quv rejasiga kiritilgan. Binobarin

jismoniy tarbiya darslari, sport mashg'ulotlari va ommaviy musobaqalarni ilmiy asosda tashkil qilish kasbiy-pedagogik jihatdan har tomonlama shakllangan mutaxassis-o'qituvchi va trenerlarga muhtojdir. Ushbu yo'nalish bo'yicha ham birinchi Prezidentimiz tomonidan alohida e'tibor qaratilgan. Jumladan, jismoniy tarbiya va sport bo'yicha yuqori malakali, raqobatdosh pedagogik kadrlar tayyorlash, o'qituvchi-trenerlar malakasini oshirish, ularni qayta tayyorlash va attestasiyadan o'tkazish hamda alohida iqtidorli xotinqizlarni O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya institutiga o'qishga qabul qilish tadbirlari yuqorida qayd etilgan fikrga asos bo'la oladi.

Albatta, mazkur jarayonlarni maqsadli va samarali tashkil qilish jismoniy tarbiya va sportga oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida faoliyat ko'rsatuvchi professor-o'qituvchilar salohiyati va ular tomonidan yaratiladigan o'quv adabiyotlari mazmuni hamda sifatiga bog'liqdir.

O'zbekiston davlat jismoniy tarbiya institutining "Sport o'yinlari" kafedresi dosenti A.A.Pulatov, katta o'qituvchilar F.V.Ganiyeva, B.M.Miradilov, o'qituvchilar D.T.Xusanova, F.A.Pulatovlar tomonidan "Basketbol nazariyasi va uslubiyati" fani bo'yicha yaratilgan ushbu darslik bakavlat va magistratura talabalarini, muvofiq ta'lim muassasalari o'qituvchilari, sport maktablari murabbiylari va malaka oshirish markazlari tinglovchilarga mo'ljallangan bo'lib, uning mazmuni amaldagi o'quv rejasi va o'quv dasturi talablariga muvofiq ishlab chiqilgan.

Darslikning pirovard maqsadi – jismoniy tarbiya va sport, xususan basketbol bo'yicha o'qituvchi-trenerlik kasbini egallash niyatida bo'lgan va shu niyat bilan muvofiq oliy ta'lim muassasasiga o'qishga kirgan talabani milliy istiqloq g'oyasi, "Ta'lim to'g'risida", "Kadrlar tayyorlash Milliy dasturi to'g'risida" va "Jismoniy tarbiya va sport to'g'risida"gi qonunlar talablariga mos, oilasi, xalqi va yurtiga g'amho'rlik ko'rsatuvchi hamda ularga sidqidildan xizmat qiluvchi, mustaqil fikrlovchi, jismonan baquvvat va aqlan teran, yuksak madaniyatli, o'z kasbi sir-asrorlarini chuqur o'zlashtirgan, milliy va umumbashariy qadriyatlarni e'zozlovchi, ijodkor va tashabbuskor tashkilotchi shaxs sifatida sayqal topishiga imkon yaratishdan iborat.